

TIL

ARKITEKTEN HR. HERLUF BILLE

3.9.1934.

Kære Hr. Arkitekt.

Deres Besøg i Gaar blev altfor kort. Vi maatte nøjes med Tankestreger, uden at faa Tid til at sætte Punktum — meget imod min Vilje. — Gid Pokker havde de Konsistorie-Møder! Men siden da har jeg fortsat vor Samtale paa egen Haand ved at tage det lille Fotografi af Deres Kunstværk, som De overlod mig, i nærmere Øjesyn — ved at nyde dets muntre Skønhed [s. 44](#) og ved at glæde mig over, at Deres Talent som Billedhugger holder Maal med Deres Evner som Bygmester — hvad jeg ikke anede, da De i sin Tid rejste mit lille Villaly her paa Frederiksberg.

Og disse to nøgne, buttede Smaafyre, som jeg her sidder og ser paa, og som saa smilende gaar op i ders Leg, dem vil Borgmesteren i Deres Fødeby ikke acceptere, men foretrækker en Gruppe, som en af Deres Konkurrenter har bragt til Torvs, og som forestiller to magre og forsultne Proletarspirer med udstrakte, bønfaldende Hænder. Var det ikke saaledes, De forklarede mig Sagen? Borgmesteren paastaar, at denne sidste Udsmykning af Monumentet bedst vilde passe den Mand, der har stiftet Byens Børnehjem, og til hvis Ære Mindesmærket rejses. Og Komitéen — for en saadan findes jo for Skams Skyld — tør ikke aabenlyst gaa sin mægtige Formand imod, da det jo er ham, der sidder paa Byens Pengepose.

Men De havde en Chance, sagde De. Portrætmedaillonen, [s. 45](#) der pryder Gruppens Sokkel, udstyrer efter alles, ogsaa Borgmesterens, Skøn, i fremtrædende Grad Giverens Ansigt med en elskværdig Lighed, som fattes paa de øvrige konkurrerende Udkast. Og Arbejdet vil utvivlsomt tilfalde Dem, hvis De vil udforme en ny Gruppe i Retning af et Par udtærede Unger. . . Hvad De nu skal gøre? Eller nej — Deres Ærinde til mig var et helt andet. De forhørte, om jeg ikke i min Omgangskreds kendte en velhavende Kunstelsker, der vilde hjælpe Dem til at udføre Deres kønne Puslinger i Marmor til Opstilling enten i hans Hjem eller i hans Have. De sad haardt i det for Tiden med Kone og to skolepligtige Drengene og vilde nødtigt lade Dem friste til at give efter for Provinsmatadoren, der, som De udtrykte Dem, »lugtede Bourgeoisiblod i Deres to velnærede Barnekroppe«.

Ja, ser De, kære Bille, da De byggede min Villa, var der langt fra altid Enighed mellem Dem og mig. Men vi kunde tale os til Rette. [s. 46](#) Vi hørte til samme »Clan«. Der var Øjeblikke, hvor vi endog forstod hinanden saa godt, at vi slet ikke behøvede Ord til Forklaring. Et lille Blink i Øjet forslog eller et indrømmende Skuldertræk, saa at vi i et Smil kunde mødes i at give Afkald paa en eller anden Uoverensstemmelse. Hvis De nu blot kunde tale med Deres Borgmester i samme liflige Tonart! Men her befinder De Dem overfor en Mur — en Klassemur af stridbare Forudsætninger saavel i Arv og Opdragelse som i Anskuelser. Jeg har aldrig haft »Anskuelser«, men taget Menneskene, som de en Gang er eller synes at være, ogsaa Opkomlingerne. Jeg har forsøgt baade at forstaa dem og agte dem. Og som oftest er jeg naaet saa vidt, at jeg betingelsesløst har formaaet begge Dele. Men jeg har unægtelig ogsaa stødt paa Tilfælde, hvor Gnidningen var saa haard, at den rev Hul.

For Exempel. Jeg havde i Sommer indlogeret mig i et Kystpensionat, hvor jeg traf

sammen med en 40-aarig Mand, som jeg [s. 47](#) kendte fra mine Forelæsninger. Han tilhører en gammel Officersfamilie, er cand. mag. og har som Sønderjyde i sjælden Grad Indsigt i Slesvigs indviklede Historie. Men smaa Kaar har tvunget ham ind paa Skolevejen, hvor han kun trives ilde under sin Rektors daglige Femtimers Pisk. Samme Herre er bondefødt, en duelig Administator, men en udtalt Hader af al Klassicitet. Han ser skævt til sin Underordnedes medfødte Patricierfornemmelser og akademiske Fortrin og lægger ham ved enhver given Lejlighed ud for en Chikane, som forbitrer ham den i Forvejen slidsomme Gerning ved at berøve ham baade Tid og Sindsro til at anlægge de Forstudier, der kræves til Udarbejdelsen af en Disputats, som han gaar svanger med.

Og hvad skal min stakkels Ven stille op? Han maa taale Gang paa Gang at blive sprunget forbi og har, som han bedrøvet sagde til mig, kun Valget imellem at tage sin Afsked og dø med Kone og Børn af Kærlighed til sin [s. 48](#) Videnskab eller at æde sit dyrekøbte Brød med Ta arer, og, naar han endelig en Gang avancerer og kan slippe Extratimerne, at være for udslidt og uforberedt til at magte den Livsopgave, som han brænder efter at løse.

— Der tales saa meget om vort oplyste Folk og om den nye Kulturbevægelse, der blomstrer i alle Samfundsbede. Og de, der kan springe med i Sæxdagesløbet, de klarer sig stolt. Men der er en vis Klasse Mennesker, som ikke har det for godt. Det er Tempelvogterne om det fra Fædrene nedarvede. Og hvor gammel er saa denne Arv? — højst 30 Aar, en ussel Menneskealder. Og selv om vi — hører De, jeg siger vi? — vel ikke foragtes, betragtes vi helst som Museumsnumre, overses og glemmes. Og en Del af os kan derfor tit, naar vi ikke lader os lokke til at forlade Tempelvagten, ende som pauvres honteux. Thi, naar alt kommer til alt, hvor mange har Mod til, frysende, at holde den ærværdige Ild vedlige, [s. 49](#) naar der bydes dem et Værelse med Centralvarme og elektrisk Lys?

»Der langen Rede kurzer Sinn«, kære Ven, er nu alligevel den, at De skal holde Tempeltjenesten ud, selv om De ikke strax kan faa Deres smukke Smaabørn hugget i Marmor. Borgmesteren skal De Pine Død give en god Dag. Og er det iøvrigt helt utænkeligt, at han i saa Fald vil slaa om og trods alt præmiere Deres Arbejde? For saaledes har det sig med Folk af hans Kaliber. De respekterer os Mandfolk, fordi de selv er det.

Det var nu et Brev, men en Samtale er langt fornøjeligere. Kom derfor snart ud til mig igen, for at vi ved en hyggelig Cigar og et Glas Vin kan tales videre ved om det ophøjede Emne, som jeg her, baade i og mellem Linierne, har berørt.

Hjertelig Hilsen
Deres hengivne Andr. Thurøe.